

۰۹۱۲ ۸۵ ۱۹۹ ۸۵

بررسی موردی اقدامات اقتصادی آمریکا علیه ایران پس از خروج آمریکا از برجام از منظر حقوق بین الملل

سمیراسادات مؤمن

صفحه آرا و طراح جلد: علی قنبریان

ناشر: میراث فرهنگستان Miras Farhikhtegan Publications

۰۹۱۲۸۵۱۹۹۸۵ و ۰۲۱۵۵۵۴۰۷۶۵

ناظر چاپ: مؤسسه فرهنگی هنری نوین پژوهش فیاض

Novin Pazhuhesh Fayyaz Art and Cultural Institute

جانب اول / مهر ۱۴۰۰ شمسی / شمارگان: ۵۰۰ نسخه

محل نشر: تهران / قطع: رقعی / قیمت: ۶۰ هزار تومان

مالکیت مادی و معنوی این اثر برای نویسنده محفوظ است

شابک ۸-۰۱-۷۹۵۲-۶۲۲-۹۷۸

ISBN: 978-622-7952-01-8

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

- سرشناسه : مؤمن، سمیراسادات، ۱۳۷۱-
 عنوان و نام پدیدآور : بررسی موردی اقدامات اقتصادی آمریکا علیه ایران پس از خروج آمریکا از برجام
 از منظر حقوق بین الملل / مؤلف: سمیراسادات مؤمن.
 مشخصات نشر : تهران: میراث فرهیختگان، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری : ۳۰۵ ص:؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
 شابک : 978-622-7952-01-8
 وضعیت : فپا

فهرست نویسی

- یادداشت : کتابنامه: ص. ۲۷۷ - ۳۰۳.
 موضوع : برنامه جامع اقدام مشترک، ۲۰۱۵ م. ۱۴ ژوئیه
 موضوع : Joint Comprehensive Plan of Action, 2015 July 14
 موضوع : سقوط تعهدات -- ایالات متحده
 موضوع : Discharge of contracts -- United States
 موضوع : تحریم اقتصادی آمریکا -- ایران
 موضوع : Economic sanctions, American -- Iran
 موضوع : تعهدات بین المللی -- ایالات متحده
 موضوع : International obligations -- United States
 موضوع : ایالات متحده -- روابط خارجی -- ایران
 موضوع : United States -- Foreign relations -- Iran
 موضوع : ایران -- روابط خارجی -- ایالات متحده
 موضوع : Iran -- Foreign relations -- United States

رده بندی کنگره : KZ۵۶۷۵

رده بندی دیویی : ۳۲۷/۱۷۴۷۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی : ۸۵۳۰۳۱۶

اطلاعات رکورد : فپا

کتابشناسی

فهرست مطالب

۱۳.....	مقدمه.....
۱۵.....	فصل اول: کلیات (چار چوب نظری) و مفاهیم محوری.....
۱۷.....	بیان مسئله.....
۲۳.....	اهداف.....
۲۳.....	سؤال‌ها.....
۲۳.....	فرضیه‌ها.....
۲۴.....	پیشینه.....
۲۸.....	جنبه‌های نوآوری و جدید بودن.....
۲۸.....	روش اجرای.....
۲۹.....	مفاهیم.....
۲۹.....	تحریم.....
۲۹.....	تعریف لغوی تحریم.....
۲۹.....	تعریف اصطلاحی تحریم.....
۳۶.....	برجام و پسابرجام.....
۴۲.....	تعهدات ناشی از برجام.....
۴۳.....	ماهیت برجام.....
۴۴.....	از حیث حقوق داخلی.....
۴۴.....	نظریه سیاسی بودن برجام.....
۵۲.....	نظریه حقوقی بودن برجام.....
۵۷.....	از حیث حقوق و معاهدات بین‌المللی.....
۶۰.....	شرایط خروج مندرج در برجام.....
۶۱.....	خروج از برجام با اجرای سازوکار حل و فصل اختلافات (Snap back).....
۷۳.....	فصل دوم: شناسایی تحریم‌ها و اقدامات یک‌جانبه آمریکا.....

۷۶.....	پیشینه.....
۷۷.....	پیشینه تاریخی تحریم.....
۸۳.....	پیشینه تحریم‌های آمریکا علیه ایران.....
۱۰۱.....	طبقه بندی انواع تحریم‌های بین‌المللی از منظر موضوع.....
۱۰۴.....	تحریم‌های نظامی، تسلیحاتی، دیپلماتیک.....
۱۰۵.....	تحریم‌های هوایی، مسافرتی، اقتصادی، فرهنگی.....
۱۱۲.....	طبقه بندی تحریم‌ها از منظر ضمانت اجرا.....
۱۱۲.....	تحریم‌های اجباری.....
۱۱۳.....	تحریم‌های اختیاری.....
۱۱۷.....	فصل سوم: تحریم‌های ایالات متحده آمریکا در پسابرجام.....
۱۲۲.....	سازوکار اقدامات آمریکایی در پسابرجام.....
۱۲۵.....	گسترده‌گی و جامعیت تحریم‌ها.....
۱۳۳.....	از منظر موضوع.....
۱۳۳.....	الف) اقتصادی و بانکی.....
۱۳۸.....	ب) صنعت و بیمه و کشتیرانی.....
۱۴۱.....	ج) انرژی.....
۱۴۲.....	تحریم‌های تجاری.....
۱۴۳.....	تحریم‌های غیرتجاری.....
۱۴۴.....	تأثیر بر جام بر سیاست تحریم ایالات متحده در پسابرجام.....
۱۴۹.....	استمرار تحریم در دوران پسابرجام.....
	فصل چهارم: نقد اقدامات پسابرجام ایالات متحده براساس قواعد حقوق
۱۵۷.....	بین‌الملل و راهکارهای احتمالی.....
۱۶۰.....	تعارض تحریم‌ها مطابق قواعد حقوق بین‌الملل عمومی.....
۱۶۲.....	قواعد آمره.....

۱۶۸.....	اصل اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی.....
۱۷۳.....	اصل حاکمیت.....
۱۷۵.....	اصل احترام به حقوق بشر.....
۱۸۹.....	اصل حق تعیین سرنوشت و توسعه.....
۲۰۲.....	حقوق بین‌الملل محیط زیست.....
۲۰۴.....	حق دسترسی به اطلاعات و آزادی بیان.....
۲۰۹.....	اصول و قواعد عرفی حقوق بین‌الملل.....
۲۱۲.....	اصل مصونیت اموال دولتی.....
۲۱۷.....	قواعد عرفی مرتبط با حقوق دریاها و کشتیرانی.....
۲۲۹.....	اصل حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات.....
۲۳۰.....	اصول همکاری، برابری و عدم مداخله در امور داخلی و خارجی دولت‌ها.....
۲۳۶.....	اصل احترام و حفظ صلح بین‌المللی.....
۲۴۳.....	تعارض تحریم‌ها با حقوق تجاری و اقتصادی.....
۲۴۳.....	تعهدات قراردادی.....
۲۴۵.....	بیانیه‌های الجزایر.....
۲۴۷.....	۱. تعهدات مالی.....
۲۴۸.....	۲. تعهدات حقوقی.....
۲۵۰.....	عهدنامه مودت ایران و آمریکا.....
۲۵۷.....	ضمانت اجرای پیش‌روی ایران در قبال خروج آمریکا از برجام.....
۲۵۷.....	رویکردهای کلی پیش‌رو.....
۲۵۷.....	رویکرد تقابلی.....
۲۵۸.....	رویکرد انفعالی.....
۲۵۹.....	رویکرد تعامل هوشمند.....
۲۶۰.....	راهکارهای عملی پیش‌روی ایران.....

در خارج از چارچوب ملل متحد نیز دولت‌ها به صورت فردی یا جمعی برای حصول اهداف سیاسی خود به اعمال تحریم گاه جامع و فراگیر علیه کشورهای دیگر می‌پردازند به طوری که اکنون به کارگیری تحریم‌های اقتصادی به ابزاری معمول برای پیشبرد اهداف سیاسی برخی کشورها از جمله آمریکا علیه کشورهای دیگر تبدیل شده است. جمهوری اسلامی ایران تقریباً از بدو شکل‌گیری مورد تحریم آمریکا و متحدان این کشور قرار داشته اما از سال ۱۳۸۴ به بهانه غنی‌سازی اورانیوم این تحریم‌ها وارد دور تازه‌ای شد. هدف اصلی تحریم کنندگان به زعم ایشان ایجاد تغییر بنیادین در رویکردها و سیاست‌های ایران است. در مورد تحریم‌های یکجانبه آمریکا هرچند فرض پایه این است که کشورها دارای حاکمیت هستند و بنابراین می‌توانند در تنظیم روابط خارجی خود با دیگر کشورها آزادانه عمل کنند؛ اما با نظر به اینکه متعاهدین طبق قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت ملزم به انجام معاهدات می‌باشند، لذا خروج یک عضو از برجام، کل برنامه جامع اقدام مشترک را تحت الشعاع قرار داده و به نوعی اقدام هدفمند می‌باشد؛ سؤال این است که آیا نمی‌توان اعمال تحریم‌های یک جانبه به‌ویژه از نوع فراگیر آن را شکلی از اجبار در زندگی بین‌المللی تلقی کرد که در قطعنامه‌های مختلف مجمع عمومی محکوم شده است و آیا در نهایت می‌توان اعمال این‌گونه تحریم‌ها را مصداق توسل به زور شناخت که در بند ۴ ماده ۲ منشور کشورها از آن منع شده‌اند؛ بنابراین مباحث مطروحه در این تحقیق از نگاه حقوق بین‌الملل با روش توصیفی - تحلیلی، در چهار فصل مورد بررسی قرار داده و که دو فصل اول در مورد کلیات و مفاهیم تحریم در

حقوق بین‌الملل و انواع و روش آن و در دو فصل دوم با عنوان «مشروعیت تحریم‌ها و اقدامات یکجانبه آمریکا علیه ایران، پس از خروج از برجام» می‌پردازد. واژگان کلیدی و اساسی کتاب حاضر عبارت است از: اقدامات یکجانبه اقتصادی، مشروعیت تحریم، پسابرجام، ایالات متحده آمریکا، جمهوری اسلامی ایران.